

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....ร้องคำ..... จังหวัด.....กาฬสินธุ์.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๑๑.....เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายเชิดชัย นาเรียงรัตน์
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๕๙ หมู่ที่ ๑ ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์
โทรศัพท์ ๐๘๒-๘๓๗-๑๐๑๒ Facebook เชิดชัย ไร่อารักษ์
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๑๙

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๖.....
สถาบันการศึกษา ..การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอร่องคำ.....
คณะ/สาขาวิชา-.....
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๕๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ของนายเชิดชัย นาเรียงรัตน์ มีเนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๑ งาน ปลูกข้าว ๑ รอบต่อปี โดยช่วงที่ไม่ได้ปลูกข้าว จะมีการเลี้ยงสัตว์ (ควาย) บริเวณนาข้าว เพื่อเป็นปุ๋ยให้แก่การปลูกข้าวในรอบถัดไป เป็นแปลงทดสอบการใช้ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดิน หรือนวัตกรรมอื่นๆแตกต่างกันไปในแต่ละปี เช่น แหนแดง ปุ๋ยชีวภาพ PGPR II ดำเนินการลดต้นทุนการผลิตในหลายๆ ด้าน เพื่อเป็นตัวอย่างในการศึกษาเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจ และมีการแปรรูป ข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า และในระหว่างช่วงที่ไม่ปลูกข้าวยังมีการปลูกผักอินทรีย์ การแปรรูปหน่อไม้ กิจกรรมใน โคก หนอง นา ศพก.อำเภอร่องคำ มีการปลูกพืชสมุนไพรในแปลงตามพื้นที่ของแปลง จึงมีกิจกรรมใน ศพก.ที่ หลากหลายเหมาะแก่ผู้สนใจมาศึกษากิจกรรมต่างๆ

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๔.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีการจัดกระบวนการผลิตปุ๋ยหมักอินทรีย์จากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว ปุ๋ยคอก เศษพืช และใช้วัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าว ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี ลดต้นทุนการผลิต และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยในฐานการเรียนรู้จะมีการแบ่งจุดเรียนรู้ตามชนิดของปุ๋ยที่จะเรียนรู้ เพื่อความสะดวกต่อผู้ที่สนใจศึกษา

๓.๒ ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตสารชีวภัณฑ์ มีการจัดกระบวนการเรียนรู้วิธีการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์สำหรับป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ลดการใช้สารเคมี และส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัย มีการจัดประเภทการใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอเรีย เมธาไรเซียม และการเลือกใช้ให้เหมาะกับศัตรูพืช

๓.๓ ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การแปรรูปข้าว มีการจัดกระบวนการเรียนรู้การแปรรูปข้าวจากข้าวเปลือกจนเป็นข้าวสารคุณภาพ พร้อมบรรจุภัณฑ์สุญญากาศ และติดโลโก้เพื่อเพิ่มมูลค่าการผลิตข้าวเหนียวดำสีลาภรณ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวในชุมชน รักษาคุณภาพและความหอมของข้าวให้นานขึ้น และสร้างแบรนด์และภาพลักษณ์สินค้าท้องถิ่น

๓.๔ ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจเรียนรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น การเลี้ยงปลาและการเลี้ยงกบ เรียนรู้การทำเกษตรผสมผสาน ใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสร้างรายได้เสริม ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และใช้ทรัพยากรน้ำอย่างคุ้มค่า

๔.หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๒.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย การลดต้นทุนการผลิต

- การปลูกข้าวอินทรีย์
- การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
- การผลิตปุ๋ยหมัก

๒.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย การปลูกพืชสมุนไพรอย่างถูกวิธี

แบ่งเป็น ฐานเรียนรู้ ๓ ฐาน ได้แก่

- การคัดเลือกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่
- การปลูกพืชเกษตรแดงใหญ่

๒.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๒.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร การปลูกข้าวอินทรีย์

๑.วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อให้เข้าใจหลักการและขั้นตอนการผลิตข้าวอินทรีย์อย่างถูกต้อง
๒. เพื่อให้สามารถลดการใช้สารเคมี และดูแลดิน น้ำ สิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน
๓. เพื่อเพิ่มคุณภาพและมูลค่าข้าวให้ตรงตามมาตรฐานข้าวอินทรีย์
๔. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์ในชุมชน

๒.เนื้อหา

๑. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้าวอินทรีย์
๒. การเตรียมพื้นที่และจัดการดิน
๓. การดูแลและบำรุงรักษา
๔. การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว

๓. รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

๑. การบรรยายเพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐาน
๒. การสาธิตในแปลง เช่น การเพาะกล้า การใส่ปุ๋ยพืชสด การใช้สารชีวภัณฑ์
๓. กิจกรรมฝึกปฏิบัติ ให้เกษตรกรลงมือทำ เช่น การทำปุ๋ยอินทรีย์ การคัดพันธุ์ข้าว
๔. แปลงสาธิตและฐานเรียนรู้ เช่น ฐานปรับปรุงดิน ฐานป้องกันศัตรูพืชชีวภาพ ฐานเก็บเกี่ยว

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรในการเข้าไปมีส่วนร่วมการประชุมเครือข่ายศพก.และแปลงใหญ่ และได้นำเสนอแนวคิดแนวทางการพัฒนาเรื่องการเกษตรเน้นเรื่องของการการใช้สารชีวภัณฑ์ในการจัดการแปลง เพราะการจัดการโรคพืชหรือศัตรูพืชได้จะทำให้พืชเจริญเติบโตได้ดี โดยจัดทำเชื้อราไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจและให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และวิธีการใช้งานของสารชีวภัณฑ์แต่ละชนิด

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

มีการจัดประชุมหารือคณะกรรมการเพื่อกำหนดหลักสูตรเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอร่องคำ โดยเน้นการปลูกข้าวอินทรีย์ พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในเรื่องการปลูกผักอินทรีย์ในเรื่องของระบบการเพาะกล้า การจัดการดินปุ๋ย การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และการใช้สารชีวภัณฑ์ โดยมีการพัฒนาร่วมกับสมาชิก

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

นายเจตชัย นางเรียงรัตน์ ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอร่องคำ เป็นเกษตรกรตัวอย่างและมีความรู้ความชำนาญในการทำนาแบบอินทรีย์ ปัจจุบัน อยู่บ้านเลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๑ บ้านโนนสามัคคี ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ มีอาชีพทำนามาตั้งแต่ ปี ๒๕๓๙ เดิมทำอาชีพเป็นคนขับรถบรรทุกซึ่งเป็นอาชีพที่ไม่ได้อยู่บ้าน ต้องออกนอกบ้านไปทำงานอยู่ตลอด จึงมีความคิดที่จะกลับมาทำอาชีพอยู่ที่บ้าน จึงเริ่มต้นด้วยการทำนาด้วยวิธีดั้งเดิม เป็นการทำนาส่งต่อรุ่นสู่รุ่นทำตามกันมา โดยไม่ประกอบอาชีพอื่นใดร่วมด้วยเลย การผลิตมีได้อยู่บนพื้นฐานความรู้ใดๆ ผลผลิตไม่มีคุณภาพ และเกิดการระบาดของศัตรูพืช จึงเริ่มปรับเปลี่ยนการทำเกษตรรูปแบบใหม่ โดยทำเกษตรผสมผสานโดยไม่แปลงมีพื้นที่ทั้งหมด ๑๓ ไร่ ๑ งาน จะแบ่งเป็นการปลูกข้าวอินทรีย์ การปลูกผักอินทรีย์ การปลูกไม้ เลี้ยงสัตว์ และการทำโครงการ โคก หนอง นา โมเดล จึงทำให้รายได้ด้านการเกษตรตลอดทั้งปี

๑) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาที่พบในการทำเกษตรก็คือ ต้นทุนการผลิตที่สูง

๑.๒ รายละเอียดของการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

หลักวิชาการที่ใช้คือลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีโดยเสริมปุ๋ยอินทรีย์และชีวภัณฑ์ และการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตเพื่อลดราคา โดยเทคโนโลยีที่นำเข้ามาใช้ คือ การเครื่องจักรกลเกษตรขนาดเล็ก และรถดำนา/รถเกี่ยวข้าว

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การนำเครื่องจักรกลเข้ามามีใช้ในการทำการเกษตรจะช่วยในเรื่องลดระยะเวลา ลดขั้นตอนในการผลิต สามารถทำเกษตรอย่างอื่นร่วมด้วยอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นยังมีการตรวจค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยที่ตรงกับความต้องการของพืช จะทำให้ได้ผลผลิตที่สูงสุดและมีประสิทธิภาพ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอนวิธีการอย่างละเอียด)

การเลือกและปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชให้เหมาะสม

การเลือกพันธุ์

- ทนสภาพภูมิอากาศ เช่น ทนแล้ง, ทนน้ำท่วมขัง, ทนร้อน
- ต้านทานโรคแมลง เช่น ข้าวต้านเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล, ถั่วลิสงต้านโรคใบจุด
- ให้ผลผลิตสูงและคุณภาพดี ตรงกับความต้องการตลาด

ขั้นตอน

- สำรวจสภาพพื้นที่และภูมิอากาศ (อุณหภูมิ, ปริมาณฝน, ฤดูปลูก)
- เลือกพันธุ์จากหน่วยงานวิจัยหรือกรมวิชาการเกษตร
- ทดสอบปลูกในพื้นที่
- ประเมินผลผลิต ความต้านทาน และความพึงพอใจของตลาด

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๘.....(ไร่-งาน-วา)
- ๑.๒)ผัก..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑..... (ไร่-งาน-วา)
- ๑.๓)สมุนไพร.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓..... (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๒.๑)ปลา..... จำนวน.....๑..... กระชัง
- ๒.๒)กบ..... จำนวน.....๑.....กระชัง
- ๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

- ๓.๑)ควาย..... จำนวน.....๕.....(ตัว)
- ๓.๒) จำนวน..... (ตัว)
- ๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒)จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓)จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน เป็นเงิน.....๗๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒) ค่าเมล็ดพันธุ์ เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓) ค่าปุ๋ย เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔) ค่าปลูก เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕) ค่าดูแลและเก็บเกี่ยว เป็นเงิน.....๑,๕๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๓,๗๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๑๐,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผัก หน่อไม้แปรรูป

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๔๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผัก หน่อไม้แปรรูป

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๒,๔๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผัก หน่อไม้แปรรูป

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๙,๖๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว ผัก หน่อไม้แปรรูป กล้วย ปลา กบ เศษวัสดุทางการเกษตร

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง พัฒนาความรู้และทักษะ เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน สร้างรายได้เพิ่ม เข้าถึง
เครือข่ายและแหล่งสนับสนุน

ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น เข้าถึงความรู้ที่ใกล้พื้นที่และถูกต้อง เพิ่มโอกาสในการตลาด
แลกเปลี่ยนประสบการณ์

ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน สร้างอาชีพและรายได้ในท้องถิ่น เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ลดการใช้สารเคมีในเกษตร เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ การฟื้นฟูคุณภาพดินและน้ำ

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรหมุนเวียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การอนุรักษ์ดิน ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การใช้จุลินทรีย์ชีวภาพ สำหรับย่อยสลายเศษพืชและบำบัดน้ำเสีย
- ระบบน้ำหยด/สปริงเกอร์ เพื่อประหยัดน้ำและลดเวลาการทำงาน
- การทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพ จากเศษวัสดุเหลือใช้ในแปลง
- การปลูกพืชผสมผสาน เพื่อสร้างระบบนิเวศที่สมดุล

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

-**สภาพพื้นที่และดิน** รู้จักชนิดของดินในพื้นที่ เช่น ดินร่วนปนทราย ดินเหนียว รวมถึงค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) และความอุดมสมบูรณ์ของดิน

-**สภาพภูมิอากาศ** ทราบฤดูกาลเพาะปลูก ปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิเฉลี่ย และความเสี่ยงภัยแล้ง/น้ำท่วม

-**พืชและสัตว์เศรษฐกิจในพื้นที่** รู้ว่าพืชและสัตว์ใดเหมาะสม เช่น ข้าวอินทรีย์ ผักอินทรีย์ ไข่สมุนไพร ปลา และกบ

-**ระบบน้ำและแหล่งน้ำ** รู้ตำแหน่งแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น รวมถึงการจัดการน้ำเพื่อการเกษตร

-**ปัญหาและข้อจำกัด** ทราบปัญหาหลัก เช่น การขาดแคลนน้ำ การเสื่อมคุณภาพดิน โรคและแมลงศัตรูพืช

-**ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีในท้องถิ่น** รู้จักเทคนิคการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์น้ำ และการใช้สมุนไพรพื้นบ้าน รวมถึงการปรับใช้เทคโนโลยีใหม่ให้เหมาะสม

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบ
- จัดอบรมและถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไป
- ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในและนอกพื้นที่
- สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

-ทราบปัญหาโดยตรงจากเกษตรกร เช่น โรคและแมลงศัตรูพืช, ปัญหาคุณภาพดินและน้ำ, ปัญหาการจัดการฟาร์ม และวางแผนแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วนและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

-แนะนำการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ เช่น จุลินทรีย์ ปุ๋ยหมัก การปลูกพืชร่วมระบบอินทรีย์ และเสนอวิธีลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตอย่างยั่งยืน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

-ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น ราคาสินค้าด้านการเกษตร แนวโน้มตลาด และเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่

-ให้บริการด้านวิชาการเกษตร เช่น การจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้ และสาธิตเทคนิคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางการขยายผล

- จัดอบรมและสาธิตในแปลงเรียนรู้ของ ศพก. ให้เกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่
- ถ่ายทอดความรู้ผ่านกิจกรรมศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการสอนในกลุ่มย่อย
- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและเทคนิคการผลิตผ่านสื่อออนไลน์

การนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร

-เกษตรกรในชุมชนทดลองปรับใช้วิธีการผลิตอินทรีย์ เช่น ลดการใช้สารเคมี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

- ขยายพื้นที่ปลูกพืชตามแนวทางที่ได้เรียนรู้ เช่น ขยายพื้นที่ข้าวอินทรีย์และผักอินทรีย์

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร

- ต้นทุนการผลิตลดลงและคุณภาพผลผลิตดีขึ้น ทำให้จำหน่ายได้ราคาสูงขึ้น
- เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจากการจำหน่ายพืชและสัตว์น้ำหลายชนิด
- มีความรู้และทักษะด้านการผลิตอย่างปลอดภัย และสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- เกิดเครือข่ายเกษตรกรที่สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันต่อเนื่อง

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

-เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงาน ทำให้การพัฒนาการเกษตรมีความต่อเนื่อง

- เกษตรกรมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมได้จริง
- เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐ เช่น โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการอนุรักษ์ดินและน้ำ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ด้านการบริหารจัดการ

- จัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแผนงาน โครงการ และการใช้ทรัพยากร
- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ด้านการประสานงาน

- ร่วมวางแผนและดำเนินกิจกรรมกับชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร

ด้านวิชาการและการถ่ายทอดความรู้

- ดูแลและสนับสนุนกิจกรรมสาธิต ทดลอง และการจัดแปลงเรียนรู้
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ให้เกษตรกร
- เป็นวิทยากรในการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล

-พัฒนาเครือข่ายการตลาด ทั้งในและนอกพื้นที่ เพื่อให้ผลผลิตมีช่องทางจำหน่าย

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การได้ดำเนินงานในฐานะ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถือเป็นความภาคภูมิใจอย่างยิ่ง เพราะเป็นการทำงานที่ได้ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม จากการทำเกษตรแบบผสมผสาน ทั้งการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า ส่งผลให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร ลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน

การเป็น ศพก. ยังเป็นโอกาสในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องให้แก่เกษตรกรรายอื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพผลผลิตได้ตามมาตรฐาน มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาปรับใช้ และสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

ด้านความเป็นผู้นำทางการ

การเป็นประธานคณะกรรมการและแกนนำของ ศพก. ได้ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง วางแผน และขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ ร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ ภาคเอกชน และเครือข่ายเกษตรกร เพื่อสร้างมาตรฐานและยกระดับคุณภาพการผลิตของชุมชน

ด้านความเป็นผู้นำไม่เป็นทางการ

การเป็นที่พึ่งพาและเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ถ่ายทอดความรู้ และแบ่งปันประสบการณ์ในการทำเกษตรผสมผสาน การลดต้นทุน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ด้านความเป็นจิตอาสา

ศพก. ทำงานด้วยหัวใจของการให้ พร้อมเสียสละเวลาและแรงกายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและชุมชน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มุ่งหวังเพียงให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

การได้ทำหน้าที่เป็น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) คือความภาคภูมิใจที่ได้อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของชุมชน เกิดจากการเสียสละเวลา แรงกาย และความรู้ความสามารถในการทำเกษตร มาถ่ายทอดและแบ่งปันให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“เรียนรู้ พัฒนา และแบ่งปัน” เพื่อให้ความรู้ที่ได้ไม่หยุดอยู่เพียงตัวเอง แต่ส่งต่อสู่เกษตรกรรุ่นต่อไป

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายเอกวุฒิ ภัฏภูมิทร์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
	รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอร่องคำ
นายขจร ศรีกุตา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
นางสาวพิศมัย หินนันท	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

นางสาวลัดดาวัลย์ บุญเสริม
นายเชิดชัย นาเรียงรัตน์

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
ประธาน ศพก.อำเภอร่องคำ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. การสัมภาษณ์

๒. การสนทนากลุ่ม

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

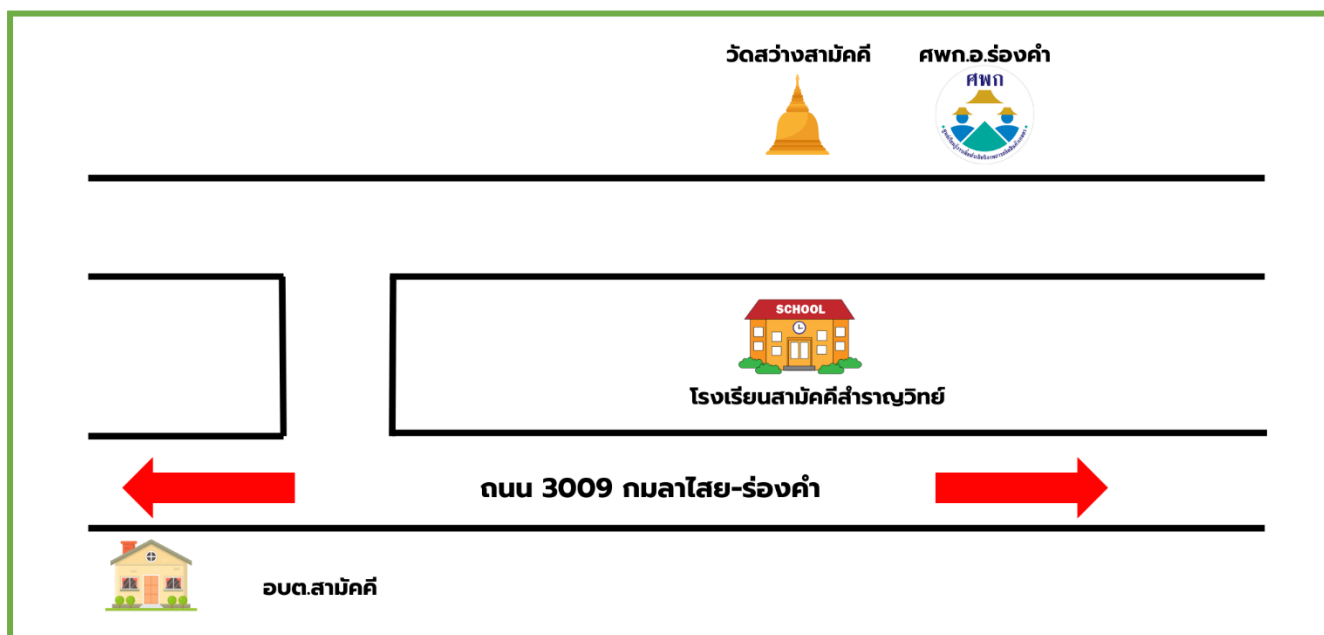
ไม่มี

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอร่องคำ ม.๑ บ้านโนนสามัคคี ตำบลสามัคคี
อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์

ตารางแสดงศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอร่องคำ

จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี ๒๕๖๘

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์
๑	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑๑	สามัคคี	นายบัวลอย สารีแก้ว
๒	ศูนย์เรียนรู้ด้านการประมง	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๑๒	สามัคคี	นายสุชี บัญแสงส่อง
๓	ศูนย์เรียนรู้การปรับปรุงบำรุงดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๕	ร่องคำ	นายวิชัย บุญสมร
๔	ศูนย์เรียนรู้พืชเศรษฐกิจอาหารสัตว์	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๑๒	สามัคคี	นายวาสนา ทวีโชติ
๕	ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน	๘	เหล่าอ้อย	นายกำพล ไชยนาแพง
๖	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	สามัคคี	นายวิไล เกวะเรศ
๗	เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	ศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจเกษตร	๕	ร่องคำ	นายสุทัศน์ พรหมดี
๘	ศูนย์เรียนรู้การปลูกพืชปลอดถัย	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๐	สามัคคี	นางณัฐฐา ศิริรักษ์
๙	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	สามัคคี	นายทองสุข สายโรจน์
๑๐	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย(ศดปข)	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปข.)	๒	เหล่าอ้อย	นางสาวลำพูน อรุณภาส
๑๑	ศูนย์เรียนรู้การผลิตถั่วชุมชนด้านใต้ ม.๕ ตำบลเหล่าอ้อย	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๕	เหล่าอ้อย	นางหอมไกร นพเขตประธาน
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	สามัคคี	นายเจตชัย นาเรียงรัตน์
๑๓	ศูนย์เรียนรู้การผลิตถั่วชุมชนด้านใต้ ม.๑๑ ตำบลเหล่าอ้อย	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร	๑๑	เหล่าอ้อย	นางเพ็ญใจ สาวิมัตย์

กิจกรรมในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอร่องคำ

